

MOBILE HUSE

TIL ÆGLÆGGENDE
HØNER

INDHOLD

Forord	3
Haugaard 600	4
Hühnermobil 225	6
Chicken Caravan 450	8
Campingvogn	10
Det Mobile Hønsehus	12
Lovgivning	13
Tjekliste	15

Mobile huse til æglæggende høner
Udarbejdet af Økologisk Landsforening i
projektet Udvikling af mobile stald-
systemer til svin og fjerkræ med støtte
fra Fonden for Økologisk Landbrug.

Fonden for **økologisk landbrug**

Tekst

Tina Bøje Clausen,
ØkologiRådgivning Danmark
Lovgivning

Lars Lambertsen,
Økologisk Landsforening

Layout

Mai Tschjerner, grafisk designer,
Økologisk Landsforening.

ØkologiRådgivning
Danmark ApS

Tryk

KLS Pureprint
1. udgave 2019

Kataloget hér skal bruges som inspiration.
De valgte typer af mobile huse bygger på den
vidensindsamling, vi foretog i forbindelse
med research af typer huse, der anvendes og
forhandles i Danmark.

Interviewene er udført i 2018, og der kan
derfor være sket ændringer i produktionen,
siden vidensindsamlingen blev udført.

Husene findes alle på markedet, og der findes brugere i Danmark. Man-
ge har selv bygget deres mobile huse, hvilket også er en mulighed. I den
forbindelse er der ofte taget udgangspunkt i et af de eksisterende huse
(især Hühnermobil), og herefter er det hjemmelavede mobile hønsehu-
se tilpasset individuelle forhold. Derfor har vi valgt at koncentrere os
om de huse, der kan købes som færdige løsninger hos forhandlere. Der
er dog medtaget én type af hjemmelavet hus, dette er campingvogne
ombygget til mobile hønsehuse.

De mobile hønsehuse er stadig en relativ ny produktionsform i Dan-
mark, hvorfor der rent lovgivningsmæssigt ikke er taget stilling til alle
aspekter i denne form for produktion. Da det altid er besætningsejeren,
der står til ansvar, er det derfor vigtig med et godt forarbejde således, at
man ikke bryder loven eller økologireglerne. Se mere om dette i afsnit-
tenet: Tjek liste for mobile huse til økologiske høns og Lovgivning

SPECIFIKATIONER

Mål: 12 meter lang og 7,8 meter bred inkl. veranda.

Maksimalt antal høner: 600 stk.

Redekasstype: Fællesreder med astroturf måtter på begge sider. Hælder begge ind mod midten, så æggene triller ind på et bånd. Rederne kan lukkes af automatisk.

Ægindsamling: Via semiautomatisk æggebånd.

Gødning/udmugning: Gødningsbånd under siddepinde. Gødningsbåndet tømmes ugentligt. Resten muges ud manuelt, når huset tømmes.

Flytning: Når vognen flyttes, hæves den med hydraulik og sænkes igen, når den er på plads. Hydraulikken bruges også til at regulere, så vognen står lige.

Åbninger: Der er et udgangshul på begge sider af huset. Derudover er der også en veranda på begge sider af huset.

Lys: Der er LED-belysning.

Vand og foder: Komplet vandingsystem, der forsyner drikkenipler på begge sider af redelasserne. Der kræves vandtilslutning til det automatiske drikkesystem. Der fodres i rundfoderautomater.

Forhandler i Danmark: Haugaarden APS.

Ekstraudstyr: Solcelleanlæg, pakkemaskine, bugsertræk til trepunktsophæng, indhegning.

HAUGAARD 600

Hans og Joan fra Skovgaard ved Them anskaffede sig en Haugaard 600 i 2018. De bruger den til deres frilandshøns af typen Highsex Brown.

Selve huset

Der blev indsat omkring 400 høner i det mobile hønsehus. Huset er opbygget i etagesystem med siddepinde øverst, dernæst et gødningsbånd, og herunder findes rederne. Redekasserne er fællesreder med flapper foran og med astro-turf måtter som underlag indeni. Redekasserne kan åbnes/lukkes automatisk med en timer. Hældningen på bunden af redetassen gør, at æggene triller ind på æggebåndet i midten af redekasserne. Der er strøelsesmateriale på gulvarealet i selve huset. Fra gulvarealet er der (via en åbning i begge sider) adgang til en veranda. Lågerne åbner/lukker automatisk ved hjælp af en timer. Verandaen er lavet, således at windbreaker-nettet kan rulles op. Der er vinduer øverst i den ene side, så der kommer dagslys ind, og de virker samtidig som en mulighed for ventilationsåbninger.

Huset flyttes med en traktor. Vægten er ca. 6.800 kg. Hønerne lukkes ind i vognen, hvorefter man stille og roligt kører afsted med huset. Hydraulikken bruges til at udligne hældninger på mindre skråninger.

Da der er et gødningsbånd, er den ugentlige udmugning simpel og hurtig. Der køres en frontlæsser under gødningsbåndet i husets ene gavl, hvorefter gødningen kan rulles direkte ned i skovlen på frontlæsseren.

Ægindsamlingen foregår semiautomatisk. Æggene triller ind på et æggebånd, og man kan via en skrællenøgle trække æggene frem i den ene ende af huset, hvor der er en afdeling, som er afskærmet fra hønerne. Her er der også plads til at samle æggene i bakker.

Der er adgang til vand via drikkekopper og drikkenipler, som er placeret foran redekasserne på begge sider. Vandet tilkobles udenfor på det mobile hus, og herefter kører vandingen automatisk.

Fodringen foregår via store rundfoderautomater placeret på gulvet.

Der er opsat LED-lys langs med begge loftssider. Der er også gulligt/orange lys i redekasserne. Lyset styres automatisk, og ved overgangen mellem, at lyset tændes og slukkes, sker en op-/nedtoning på 15 min., som dog kan justeres efter behov.

Udearealet

Hønerne går på en græsmark. De bruger gerne hele det indhegnede areal, men på meget varme eller kolde dage opholder de sig nær det mobile hønsehus. Husets opbygning gør, at hønerne også kan finde skygge under vognen.

Der anvendes et flytbar hegn, som flyttes med rundt, når huset flyttes. Ud over det mobile hegn, så er der også sat en ekstra tråd udenom nær jorden for at holde rævene ude.

Afsætning

Æggene afsættes via deres gårdbutik. De sælges som æg fra fritgående høns. Da der findes en stor og velfungerende gårdbutik på ejendommen, har det været oplagt også at få æg i butikken. Kunderne har taget dette til sig.

Erfaringer/planer om ændringer

Hønerne stammer fra gulvopdræt, så det tog lidt tid at vænne dem til at hoppe op i etagesystemet. Der har også været lidt problemer med ræve, men efter det strømførende yderhegn blev opsat, er problemet forsvundet. For at vandingssystemet fungerer optimalt, er det vigtigt, at huset placeres så plan som muligt. Derudover har Hans sørget for, at vandforsyningen ikke fryser til ved hjælp af varmeledning via en kobbersnor.

Huset er isoleret og dermed ikke overophedet om sommeren eller isnende kold om vinteren. Til ventilering er der mulighed for at åbne en række vinduer i den ene side, og dugsiderne på verandaen kan rulles op. For at isolere for kulden er der mulighed for at lukke verandaerne til, så der kun er en mindre åbning eller kun åbent i den side, hvor der er læ ved blæsende vejr.

Verandaen er desuden tænkt som ekstra nettoareal og dermed som en sikring for, at der er plads nok til den økologiske produktion. Samtidig er verandaen en fordel, hvis der skulle komme forbud mod at lukke dyrene ud (eksempelvis grundet udbrud af fugleinfluenza). Her vil verandaen give hønerne plads til at bevæge sig rundt og at komme lidt udenfor selve huset.

Foto: www.huehnermobil.de

SPECIFIKATIONER

Mål: 7,85 meter lang og 3,9 m høj.

Maksimalt antal høner: 225 stk.

Redekasstype: 4 stk. fællesreder med speltskaller.

Ægindsamling: Manuelt. Redekasserne kan åbnes udefra.

Gødning/udmugning Gødningsbånd under 1. etage. Gødningsbåndet tømmes ugentligt.

Resten muges ud manuelt, når huset tømmes.

Åbninger: 4 låger i hver side nederst på huset, der kan åbnes individuelt.

Lys: Der er LED-belysning i midten.

Vand og foder: Vandtank på ca. 500 L og vandstreng med 30 drikkekopper og drikkenipler. 4 fodertanke med en samlet volumen på 0,6 m³.

Forhandler i Danmark: Vides ikke, men kan bestilles i Tyskland via www.huehnermobil.de

Ekstraudstyr: Solgenerator og solpaneler, elektrisk styring af redekasselukning, automatisk lysdæmper, speltskaller, elektrisk hegn, rundfoderautomater, m.m.

HÜHNERMOBIL 225

Johan Frederiksen og Kirsten Sivertsen fra Stensbølgård ved Kirke Hyllinge anskaffede sig en Hühnermobil 225 i 2014. De bruger den til deres økologiske høner af typen Lohmann Brown og ISA Brown, og de er nogle af de første til at anvende de mobile huse i Danmark. Det er især Lejre Kommune, der har været med til at sætte gang i idéen med det mobile hønsehus.

Selve huset

Huset er opdelt i to etager, hvor der på 1. etage findes siddepinde med gødningsbånd under. På samme etage findes der fire redekasser, som hænger udenfor huset, men som der er adgang til fra siddepindesektionen. Redekasserne er fællesreder med flapper foran og speltflager indeni. Redekasserne kan åbnes/lukkes automatisk med en timer, der får strøm fra et solpanel på taget. Under redekasserne er siddepindene placeret. Nederste etage i det mobile hønsehus består af en bund med strøelsesmateriale. Det er også fra denne etage, at der er adgang til udearealet via i alt otte låger (fire på hver side), der åbnes og lukkes automatisk ved hjælp af strøm fra solpanelerne placeret på taget. Huset kan flyttes med en traktor. Hønerne lukkes ind i vognen, hvorefter man stille og roligt kører afsted med huset. Da der er et gødningsbånd, er den ugentlige udmugning simpel og hurtig. Der køres en frontlæsser under gødningsbåndet i husets ene gavl, hvorefter gødningen kan ruller direkte over på frontlæsseren.

Ægindsamlingen foregår manuelt. Speltflagerne i redekasserne er med til at holde æggene rene og mindsker samtidig risikoen for ødelagte æg. På nuværende tidspunkt er der ikke lys i huset.

Der er adgang til vand og foder på 1. etage. Ud over den vandtank, der medfølger, har de sat en ekstra 1.000 L vandtank op, så der kun behøves at blive fyldt op én gang i ugen. Fodringen foregår ved hjælp af fire fodertanke, hvor foderet render ned i en foderrende, der er tilgængelig for

hønerne. Foderkapaciteten i disse automater svarer til mellem 7 og 21 dage med foder.

Dyrene kan godt holde varmen om vinteren og sidder godt tæt på siddepindene på 1. etage. Da vandtanken også er placeret på 1. etage, skal temperaturen under -10 grader, før der kan komme problemer med frost.

Udearealet

Hønerne opholder sig gerne udenfor, men opholder sig ofte tæt ved eller under huset under snevejr, storm, kulde eller skarp sol. Det flytbare hegn flyttes rundt på græsmarken, så der hele tiden er frisk græs til rådighed.

Afsætning

Æggene afsættes via deres gårdbutik. Der er stor afsætning i weekenden og især i højsæsonen for sommerhusområdet, der ligger tæt ved.

Erfaringer/planer om ændringer

Det er vigtigt at holde strøelsen i bunden tør, hvilket godt kan være udfordrende, da der er direkte adgang fra bund til udeareal. Det er derfor vigtigt at holde øje med strøelsen i vådt vejr og evt. supplere med tørt, hvis det er nødvendigt.

Huset er købt ved hjælp af Gefion. Tidligere har Niels Nørskov også været forhandler for Hühnermobil i Danmark, men på nuværende tidspunkt er vi ikke bekendt med danske forhandlere af huset, så derfor henvises direkte til den tyske hjemmeside.

SPECIFIKATIONER

Mål: 2,5 meter bred og 8 meter lang.

Maksimalt antal høner: 450 stk.

Redekasstype: Roll away med automatisk åben/lukke mekanisme drevet af solceller. Hældningen på rederne kan justeres.

Ægindsamling: Transportbånd til ægindsamling.

Gødning/udmugning: Uden bund, så ingen ophobning af gødning i huset.

Åbninger: 6 udtrækningslåger med gasdæmper til justérbar åbning.

Lys: Ingen kunstig lys og ingen vinduer.

Vand og foder: Kommer ikke med vandings- eller fodringssystemer.

Forhandler i Danmark: Overby Export Consulting.

Ekstraudstyr: Rustfri drikketank af stål, drikkenippeludstyr, opsamlingsystem til tagvand (omfatter rist, rør, slange og installationsanvisninger (OBS! Vandtank medfølger ikke)), lys og automatiserede døre.

CHICKEN CARAVAN 450

Michel Poulsen fra Søtoftens Jordbrug anskaffede sig en Chicken Caravan 450 i 2017. Han bruger den til sine høner af typen Lohmann Brown og er glad for sit mobile hønsehus.

Selve huset

Redekasserne er fællesreder med flapper foran og plasticmætter indeni. Redekasserne kan åbnes/lukkes automatisk med en timer, der får strøm fra et solpanel. Under redekasserne er siddepindene placerede. Bunden i det mobile hønsehus består af et net, så gødningen fra hønerne kommer direkte ud på marken. Michel flytter derfor huset hver anden dag, så gødningen bliver fordelt på arealet. Den kan flyttes med en traktor. Hønerne lukkes ind i vognen, hvorefter man stille og roligt kører afsted med huset.

Der er tre døre på begge sider af det mobile hønsehus. Dørene fungerer også som husets sider, og hver dør kan åbnes uafhængigt af de andre. Dørene kan fungere som skygge på varme dage. På koldere dage kan åbningen af dørene mindskes og dermed give ly for vinden.

Ægindsamlingen foregår via et transportbånd i den ene ende af huset. Båndet går under redekasserne. Redekasser og æggebåndet kan manuelt indstilles mht. hældning, så æggene vil rulle ned på båndet. Denne funktion kan også bruges, hvis der er en hældning på marken, så redekassernes hældning tilpasses markens. Der er et ægindsamlingsområde med god plads til æggebakker. Området er afskærmet for hønerne.

Fodringen foregår ved, at foderet udfodres i udendørs foderautomater. Der findes tre af dem, og foderkapaciteten i disse automater svarer til mellem 7 og 10 dage med foder. Vandforsyningen består pt. af et åbent vandkar med flyder i. Dyrene kan godt holde varmen om vinteren og sidder godt tæt på siddepindene. Er det en slem, kold vind og lave temperaturer udenfor, så stilles der små halmballer rundt om huset for at tage lidt af vinden. De oplever et fald i produktiviteten, når der har været koldt og blæsende.

Udearealet

Hønerne går på græsmarker, der anvendes til holistisk

afgræsning med køer. Derfor kan græssets højde variere meget. Hønerne opholder sig udenfor i al slags vejr.

Der anvendes et flytbart hegn, som er 120 cm højt. Der er strøm i hegnet, og derfor er der ikke de store problemer med ræve. Det er dog vigtigt, at man er påpasselig med at få hegnet arrangeret ordentligt uden huller i bunden af hegnet, da hønerne godt kan finde ud af at komme ud af indhegningen, men ikke ind igen. Rovfuglene har taget et par stykker, som var udenfor hegnet.

Afsætning

Der afsættes til lokale restauranter og institutioner. De har selv været rundt med deres produkt og vist frem. Ud over æggene afsættes også kød og grøntsager lokalt.

Erfaringer/planer om ændringer

Der er planer om at købe endnu en Chicken Caravan 450.

Derudover er der planer om følgende modifikationer (nogle er allerede indført):

- Åbne/lukkemekanismen for lågerne skal være automatisk.
- Installation af lys.
- Vindmåler på taget, som udløser, at lågerne lukkes i eller delvist i, hvis vinden når en vis hastighed.
- Drikkenippelsystem skal installeres langs vognenes kant. Vandrørene skal være at finde på marken, så det er hurtigt at tilkoble vandforsyningen. Dog vil der stadig være behov for manuel vanding i frostvejr.

Det skal nævnes, at Michel er kommet i problemer med hensyn til at overholde miljøkrav på grund af manglende fast bund. Samtidig har jordbrugskontrollen meddelt at huset i den nuværende form, ikke kan bruges til økologisk høns, blandt andet grundet manglende fast gulv. Han forsætter dog produktionen af sine græsæg og han er forsat i dialog med sin kommune.

SPECIFIKATIONER

Mål: Stor variation.

Maksimalt antal høner: 100 stk. i de største vogne og ca. 30 stk. i de mindre vogne.

Redekasstype: Fællesreder med havreskaller.

Ægindsamling: Manuelt.

Gødning/udmugning: Manuelt.

Åbninger: Campingvognens dør.

Lys: Naturligt lys.

Vand og foder: Fodring i fodertrug og vanding via vandtank med selvmonterede drikkeipler.

Forhandler i Danmark: Private campingvognsejere.

CAMPINGVOGN

I foråret 2017 indførte Kim Qvist fra Topkærgaard campingvogne til sine æglæggende høner. Tanken var, at når mennesker kan bo i dem, hvorfor skulle høner så ikke?

Der er omkring 13 campingvogne med ca. 1.500 høner i alt. Størrelsen på campingvognene varierer, og hønerne kan frit vælge imellem flere forskellige modeller. Ofte får Topkærgaard fat i campingvognene fra private, når de lægger et opslag på bedriftens Facebookside om, at de søger campingvogne. Andre gange har de selv rettet henvendelse til private, der har en vogn til salg. Når de modtager en campingvogn, bliver den først tømt for al indmad. Dernæst sættes der redekasser og siddepinde op. For ikke at gøre campingvognene for synlige i landskabet, bliver de alle malet sorte udvendigt og dermed bliver mindre fremtrædende.

Selve husene

Fællesrederne indeholder havreskaller, der er et restprodukt fra et afskalningsanlæg hos en anden fjerkræproducent.

Bunden af campingvognen er dækket med halm. Ved udmugning køres en traktor hen til vognen, og gødningen læsses over med en frontlæsser. Der muges ud efter behov, hvilket typisk afhænger af vind og vejr. Til tider kan der ske en mindre udmugning kun under siddepindene, hvis resten ikke trænger til at blive skiftet.

Dørene til campingvognene åbnes og lukkes manuelt hver dag. Når vognene flyttes til en ny placering, sker det ved hjælp af en traktor eller en ATV afhængigt af vognens størrelse.

Ægindsamlingen foregår manuelt og sker hver dag. Alt afhængigt af campingvognenes størrelse, flyttes de nemt rundt på marken ved hjælp af en AVT eller en traktor. Vognene flyttes efter behov, så der hele tiden er frisk græs til hønerne.

Lysen i vognene er udelukkende fra det naturlige lysindfald, der er i de mange vinduer. Der observeres en nedgang i ægproduktionen om vinteren, når mørkeperioderne naturligt bliver kortere, men da det er en mindre nedgang, har det pt. ingen betydning.

Foder og vand findes i hhv. et fodertrug og en vandtank placerede inde i vognene. Der fyldes op efter behov. Efter hvert hold tages alt indmad ud af vognene, hvorefter de rengøres og desinficeres.

Topkærgaard anvender Instagram og Facebook til at gøre opmærksom på, at de søger vogne. Prisen på en campingvogn varierer meget. Nogle gange er vognene i fin stand, og derfor betales der en lille sum for dem. Andre gange er de gratis. Det er oftest private, som har en gammel camping-

vogn til at stå, som henvender sig, hvorefter vognen bliver hentet. Afhentning sker rundt omkring i Jylland.

Udearealerne

Der er sået en græsblanding på arealerne, og græsset er typisk 30-50 cm højt. Hønerne er ude det meste af tiden, og det skal være ekstremt dårligt vejr, før de skal blive indenfor. De befinder sig typisk 100-150 m fra vognene.

Der findes to store hønsegårde med permanente hegn. De har begge fået monteret tre strømførende tråde for at holde rævene ude. Ud over de primære hegn så anvendes der også mobile hegn i hønsegården. Disse anvendes til at styre hønerne i den store indhegning. Især nyindsatte høner kan have et behov for at styre hen til græsområder. Lidt om afsætning

Location, location, location! Topkærgaard ligger i kort afstand fra Aarhus, hvilket giver dem en unik mulighed for at trække folk ud til gården eller at sælge varer lokalt. Der er egen gårdbutik på stedet. Der afsættes æg til gårdbutik på Djursland, og æggene sælges med eget brand i to supermarkeder i Aarhusområdet.

Erfaringer/planer om ændringer

På udearealerne er det planen, at der skal laves mosaikbeplantning for at gøre udeområdet mere attraktivt for hønerne. Der planlægges at blive installeret solceller på tagene, som kan forsyne campingvognene med en smule lys i vintersæsonen. Ved opstart af nye hold kan der godt være vanskeligheder ved at få hønerne til at bruge rederne. Da de kommer fra gulvopdræt, skal de trænes i at hoppe op for at finde hvile og finde rederne. Derfor er det en god idé at sætte dem op på pindene i startperioden, når de går til ro om aftenen. Selvom havreskallerne i redekasserne startede som en god idé, blev erfaringen, at gødning fra hønerne ville klæbe til æggene og give problemer. Derfor er der nu i 2019 indført roll away kasser, hvilket fungerer meget bedre.

DET MOBILE HØNSEHUS

SPECIFIKATIONER

Mål: 5,50 meter lang og 2,3 meter bred.

Maksimalt antal høner: 75 stk.

Redekasstype: 2 fællesreder.

Ægindsamling: Manuel indsamling.

Gødning/udmugning: Manuelt.

Åbninger: 1 med lille plade til nem overgang.

Lys: Kun naturligt.

Vand og foder: Vand og foderautomater. Manuel påfyldning.

Forhandler i Danmark: Det Mobile Hønseshus – Niels Nørskov.

Ekstraudstyr: Solceller, automatisk vandingsanlæg, ekstra vindue, automatisk udgangslåge, vågelampe og udmugningslåge.

Det Mobile Hønseshus findes også i en større model med plads til 200 økologiske høner. Det store hus har automatisk vandingsanlæg med en vandtank til 200 L, solcelleanlæg med 12 V og med automatisk åbne/lukkemechanisme. Det Mobile Hønseshus er taget med i kataloget, da det er det første danske producerede, som blev designet til at kunne leve op til de danske økologiregler.

LOVGIVNING

Om en produktion af æg i mobile huse vil kræve en godkendelse, tilladelse eller anmeldelse afhænger af størrelse på det samlede husdyrsanlæg på ejendommen, hvilket både er i form af faste og ikke faste husdyranlæg og er uafhængig af dyrearter.

Husdyrbrugslovens tilladelses- og godkendelsesordning

Hvis det samlede produktionsareal ikke overstiger 100 m², kan etablering som udgangspunkt ske, uden at det udløser krav om godkendelse, tilladelse eller anmeldelse. Har du i forvejen har en husdyrproduktion, der er underlagt en af de tre, vil en ændring i dyrehold som regel medføre, at der skal laves en ændring.

Selvom en given produktion ikke har krævet en godkendelse, tilladelse eller anmeldelse, så er erhvervsmæssigt dyrehold stadig underlagt de reguleringer, der er i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Hvis produktionen på ejendomme ikke er omfattet af husdyrbrugslovens tilladelses- og godkendelsesordning, vil der formodentligt skulle søges om en landzonetilladelse, men dette afhænger blandt andet af antallet af huse/hytter på ejendommen.

Det er desværre forskelligt, hvordan kommunerne håndterer sagerne omkring de mobile huse til æglæggende høner, så hvis du er i tvivl om, hvad der gør sig gældende for dig og din produktion, så kontakt først og fremmest din egen kommune og forhør dig om, hvilke love og regler der gør sig gældende for mobile huse til æglæggende høner.

Fast bund og afløb

Husdyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 4 omhandler

indretning af stalde. Bekendtgørelsens §9 om fast bund og afløb slår blandt andet fast, at stalde (herunder også mobile stalde) skal have fast bund eller gulv, der er uegnet til fugt. Derudover står der under samme paragraf, at der også skal være et opsamlingsystem til flydende husdyrgødning og restvand. Dette kunne f.eks. være en mindre rende og en tank eller lignende, som evt. vand kan opsamles i.

Der er lavet et byggeblad til indretning og flytning af mobile huse til slagtekyllinger, som fritager denne type produktion fra reglen om at have fast bund og afløb. Da der ikke er byggeblad med disse undtagelser for æglæggende høner i mobile huse, er det de gængse regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen, der er de gældende for denne produktionstype.

Placering

Jævnfør §10 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen så anses husdyranlæg, der flyttes mindst én gang om året, for ikke fast placeret. Endvidere står der, at et ikke fast placeret husdyranlæg, der er placeret det samme sted i højst 12 uger ad gangen, først må placeres samme sted igen, når der er forløbet et år.

Der står også, at så længe anlægget højst er placeret 12 uger samme sted, skal der ikke føres og opbevares optegnelse over placeringerne. De mobile huse flyttes typisk minimum hver tredje uge for at sikre nyt og frisk vegetation til hønerne. De vil således anses som ikke faste anlæg, og der skal ikke føres logbog over deres placering.

Der er ligeledes fastsat en række afstandskrav mellem husdyranlæg og naboer, matrikelskel, drikkevandsboringer og lignende. Disse afstandskrav findes i bekendtgørelsen §5.

TJEK LISTE FOR MOBILEHUSE TIL ØKOLOGISKE HØNS

Der er eksempler på, at det kan være svært at få udenlandsk producerede mobile huse til at passe helt ind i vores danske økologiregler, så derfor opfordrer vi til, at der gøres nogle tanker inden købet af dit mobile hønsehus til økologisk produktion. Nedenfor er nævnt nogle af de ting, du skal være opmærksom på inden købet.

1. Arealkrav

Maksimalt 6 dyr pr. m² nettoareal.

Derudover skal nettoarealet opfylde følgende krav:
Der skal være en frihøjde på mindst 45 cm, en hældning på maksimalt 14%, en bredde på minimum 30 cm, minimum 1/3 af arealet skal være fast, og hønerne skal kunne bruge det til støvbadning og skrabeareal, og så skal strøelsesmateriale være tørt og porøst.

2. Reder

Minimum 1 rede pr. 7 høner eller 120 cm rede (af minimum 11 x 11 cm) pr. høne ved fællesreder.

3. Siddepinde

Minimum 18 cm siddepind pr. høne.

4. Lys

Dagslys omkring 16 timer og mørke omkring 8 timer. Strækker dagslyset ikke, kan man supplere op med kunstigt lys.

Der skal være tilstrækkeligt lys til, at man kan læse en almindelig tekst i dagtimerne, og lyset skal være jævnt fordelt.

5. Udgangshuller

Længden på udgangshullerne skal minimum være 4 m pr. 100 m² nettoareal.

Hvis man har en veranda, kan man nøjes med 1,5 m pr. 100 m² nettoareal mellem indre stald og verandaen. Bemærk! Der skal dog stadig være udgangshuller på 4 m pr. 100 m² nettoareal mellem verandaen og udearealet.

6. Udearealet

Æglæggende høner skal minimum have 4 m² udeareal pr. høne. Tomgangsperioden mellem to hold på et udeareal er normalt to uger, men ved mobile huse kan dette krav bortfalde, hvis man har et udeareal på minimum 10 m² pr. høne.

Udearealet skal være dækket af 70% vegetation, og udearealet skal give hønerne ly. Ud over den ly vegetationen kan give, så betegnes arealet under huset også som ly, hvis hønerne kan komme ind under huset fra alle sider.

7. Rengøring

Alt i huset skal rengøres og desinficeres, inden et nyt hold sættes ind – også huse uden bund!

Reglerne, vi har fremhævet, er taget fra den gældende vejledning fra juni 2019. Læs selv mere detaljeret om reglerne i "Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion".

8. Foder og vand

Type	Krav
Aflange fodertrug	Min. 10 cm pr. høne
Runde fodertrug	Min. 4 cm pr. høne.
Drikkerender	Min. 2,5 cm pr. høne.
Runde drikkebrug	Min. 1 cm pr. høne.
Vandnipler/drikkekopper	Min. 1 kop/nippel pr. 10 høner.
Rørdrikkeanlæg	Min. 2 kopper/nipler pr. høne.

